

Namn att minnas

Henry Allard

Den största dagen i Henry Allards liv — åtminstone hittills och åtminstone det politiska — bör ha varit fredagen den 10 januari 1975. Det var då enkammarriksdagen för första gången öppnades enligt de nya formerna och i sitt eget, låt vara provisoriska, hus. Det var då kungen i enlighet med den nya grundlagens anda och mening förvandlades till politisk biperson och riksdagens talman till politisk huvudperson. Det var då hr Allard och inte Carl XVI Gustaf spelade första fiolen genom att motta den nådiga luntan, förlåt budgetpropositionen, och redogörelsen över vad sig i riket tilldragit haver, förlåt kommitteredogörelsen. Så markerades på ett diskret men direkt sätt att det i fortsättningen inte är monarken — ehuru han något oegentligt kallas statschef sedan han berövats alla sina statliga chefsbefogenheter — utan talmannen som skall utpeka regeringschefen.

Om den stora dagens närmare utformning har mycken diskussion pågått och pågår. Här kan parentetiskt inskjutas en upplysning om hur hr Allard fick sin vilja igenom beträffande lokal och ceremoniel, därför att den ger en liten uppfattning om hans smidiga och effektiva förhandlingsteknik. Moderaterna ville som bekant att ceremonin under i stort sett bibehållna former alltså skulle äga rum i rikssalen. Socialdemokraterna (för att inte tala om kommunisterna, som dock knappast fick något ord med i laget) ville ha den i "demokratiska" former vid Sergels torg. Men om nu moderaterna skulle kunna få över det tveksamma centerpartiet och det vacklande folkpartiet i skepnad av vice talman Bengtson resp. vice talman Nettelbrandt på sin sida — hur skulle det då gå, eftersom talmännen ansändigtvis borde vara eniga i frågan, även om hr Allards ord vägde tyngst. Följande den gamla pålitliga principen "söndra och härska" framkastade Henry Allard då tanken på Konserthuset som ett möjligt alternativ. Det tilltalade genast Torsten Bengtson, och liksom i ATP-striden — utan alla jämförelser i övrigt — fanns det nu tre alternativ i stället för två

att välja mellan. Utgången vet vi. I den heliga kompromissens namn godtog man slutligen det sämsta alternativet.

Om inte höjdpunkten, ty det är ett ord som knappast kan användas i sammanhanget, så i varje fall det mest oförglömliga ögonblicket i det högtidliga öppnandet var majestätets färd till plenisalen. Fordom åkte han som bekant med sjuglasvagnen från sin privata våning till den (som så riktigt påpekats) av folket ägda och av staten disponerade rikssalen. Icke så nu. Efter att ha inpasserat mellan dubbla led av skyldrande livgrenadjärer i björnskinnsmössor åkte konungen ämabelt konverserande med hr Allard per rulltrappa till plenisalen. En sådan syn — bevittnad av tiotusentals TV-tittare — torde aldrig tidigare ha skådats i samband med en högtidlig statsakt. För en hädisk betraktare kunde den möjligen föra tanken till Disneyland, Gröna Lunds Tivoli eller Mosebacke monarki, men i gengäld symboliserade den på ett oöverträffat sätt vår nya grundlag.

Vem är nu denne Henry Allard som av tidningarna växelvis kallas vicekung och Sveriges mäktigaste man? Hans karriär kan verkligen komma en att erinra sig svenska folksagor. Han föddes för snart 65 år sedan i Almby utanför Örebro, där hans far var en politiskt och fackligt starkt engagerad metallarbetare. På vardagarna lästes Harald Åkerbergs ledare i Örebro-Kuriren högt för familjen, och på söndagarna fick Henry och hans bror travade tre kilometrerna in till Örebro för att införskaffa Social-Demokraten, vars riksdagsreferat också höglästes i hemmet, där man då inte fick så mycket som harkla sig. Så nog har Henry gått i en hård politisk skola, som redan från barnsben kvalificerade honom för talmanskallet. Han började emellertid sin bana som vallpojke för att småningom bli lagerarbetare på en skofabrik. På fritiden hade han för att få litet omväxling och kamratliv gått in i scouternas gymnastikförening där han snart nog utvecklade sig till elitgymnast. Kombinationen av det livliga politiska intresse han bi-

bringats i hemmet — och som under den hårda järnbrukslockouten 1923 gjort den då 12-årige Henry till en övertygad socialdemokrat — och hans scoutverksamhet förde honom till Örebro kristliga socialdemokratiska grupp. Allt sedan dess kan man säga att hans politiska och idrottsliga karriär löpt parallellt.

Henry Allard som tidigt blev allmänt uppskattad för sin försynta och försiktiga fasthet, sin klokhet och omdömesgillhet och sitt korrekta, behagliga sätt återfanns inom kort i ledningen för Örebro arbetarkommun. Han övergick ungefär samtidigt till att bli försäljningschef på Örebro-Kuriren. Från arbetarkommunen gick vägen till stadsfullmäktige och landsting och därifrån till riksdagen, där han invaldes 1943. Han var då, vid 31 års ålder, riksdagens yngste ledamot — nu är det bara Torsten Nilsson och Gunnar Hedlund, som kan räkna flera riksdagsår. År 1958 blev han ordförande i Örebro läns landsting och drygt tio år senare talman i andra kammaren för att efter enkammarriksdagens införande bli riksdagens talman. Under tiden har denne verksamme man hunnit med att vara inte bara ledamot av en rad olika utredningar och kommittéer utan också ordförande i riksidrottsstyrelsen, i svenska gymnastikförbundets arbetsutskott och i GCI! Inte utan skäl har han kallats för den svenska idrottens statsminister.

Ingen har veterligt någonsin sagt ett ont ord om Henry Allard — det verkar mistänkt, men han tycks vara en sådan person som är en hyggelig karl, ja en fin människa, en verklig gentleman i alla fall. Han är en progressiv men odogmatisk och pragmatisk socialdemokrat, principiell republikan men praktiskt monarkist — som höves en vicekung — klok,

kunnig, representativ och sympatisk. Om han nu har blivit Sveriges mäktigaste man — vilket kanske varken hr Olof Palme, hr Gunnar Sträng, hr Gunnar Nilsson eller ens dr Marcus Wallenberg skulle vilja gå med på — så får man nästan unna honom det med tanke på det orimligt höga pris han får betala för detta maktinnehav. Att nästan bokstavligen sitta fastnitad i Sveriges riksdags talmansstol och nödgas lyssna dagarna i ända till svensk politisk retorik utan att själv — annat än i sällsynta undantagsfall — få säga så mycket som "Håll klaffen!" måste höra till detta jordelivets hårdare prövningar.

Det enda som egentligen kan läggas Henry Allard till last är det nya ceremonielet för riksdagens högtidliga öppnande. Är den nya lokalen mera stämningsfull, rymlig, praktisk eller tilltalande för ögat? Varför kan man ha björnskinnsmössor men inte älghudskyllet? Gör sig kungen, hovet och diplomatiska kåren bättre i kavaj än i uniform? Vad har en sån som "Ett brev" med ceremonin att göra när det inte är en tonsättning av ett kungligt brev om riksmötets högtidliga öppnande? Finns det över huvud taget något i den nya ceremonin som är vackrare, värdigare eller folkligare (det suveräna folket var ju portförbudet) än i den gamla? Dessutom, om man skall vara riktigt futtig, kostade den gamla ceremonin mellan 6 000 och 7 000 kr medan den nya kostade uppemot 100 000!

Men det är det tydligen värt för att få ha de verkliga — som en skribent i Svenska Dagbladet formulerat saken — sagan om vallokalen som visserligen inte vann prinsessan, men så gott som hela kungariket, eller i varje fall kungamakten.